

Gældende principprogram

1 For Landssammenslutningen af Handelsskoleelever er uddannelse nøglen
2 til fremtiden. I skabelsen af fremtidens samfund er det essentielt, at borgerne
3 har både kloge hænder såvel som stærke boglige kompetencer. Dette vil til
4 enhver tid være fundamentet for et blomstrende og udviklende samfund, og
5 LH's fremmeste opgave er derfor at kæmpe for, at de i dette papir nedskrevne
6 principper føres ud i livet, og at vi som elever altid står klar til at bidrage med
7 vores perspektiver i uddannelsesdebatten.

8 I vores samtid er der tendens til, at eleverne overses i den politiske verden, og
9 det vil derfor altid være LH's mål at sørge for, at Danmarks merkantile elever
10 høres i for dem relevante uddannelsespolitiske spørgsmål. Dette sker med
11 baggrund i en tankegang om, at elevinddragelse alt andet lige vil skabe mere
12 motiverede elever, da de derved får medbestemmelse og ejerskab over deres
13 hverdag. Dette aspekt af den uddannelsespolitiske debat må ikke tages for
14 givet, og der bør derfor ydes en aktiv indsats for at skabe øget elevinddragelse.
15 Dette papir indeholder LH's principper for uddannelse, mens det tilhørende
16 tillægsprogram behandler mere konkrete emner.

Gældende principprogram

De merkantile uddannelser

1 Som eksempler på faglige uddannelser, hvis
2 formål er at sikre elevernes almene såvel som
3 fagligt specifikke dannelse, står de merkantile
4 erhvervsuddannelser. Det er ligeledes disse
5 uddannelsers formål at skabe individer, der er
6 dannede til at begå sig i det danske samfund og
7 det dertilhørende arbejdsmarked. Af disse årsager
8 er det også afgørende, at uddannelserne udarbejdes
9 og udvikles i samarbejde med arbejdsmarkedets
10 parter. Derudover er det et grundlæggende for-
11 hold, at de merkantile erhvervsuddannelser skal
12 skabe direkte erhvervskompetencer.

13 Den merkantile eux er en kombinationsuddannelse
14 bestående af en merkantil eud med gymnasiale fag.
15 Eux er en gymnasial erhvervsuddannelse, der skal
16 give eleverne mulighed for at læse videre uagtet
17 uddannelsens niveau. Derfor er det også centralt,
18 at eux'en ligesom eud udarbejdes og udvikles i
19 samarbejde med arbejdsmarkedets parter, men
20 med henblik på mulig videreuddannelse. Derfor
21 skal eux ikke kun give eleverne erhvervskom-
22 petencer, men også studiekompetencer.

23 Overfor disse to uddannelser med erhvervskom-
24 petencer i fokus er den gymnasiale uddannelse
25 hhx, hvis formål er at give eleverne studiekompe-
26 tencer, der skal gøre eleverne i stand til at starte
27 på en videregående uddannelse. Endvidere skal
28 hhx'en sikre den almene dannelse af eleverne så
29 de kan begå sig i det danske samfund. Det er derfor
30 essentielt, at hhx'en beholder sit merkantile fokus
31 ligesom den bør udvikles i samarbejde med de
32 videregående uddannelsesinstitutioner for at sikre,
33 at eleverne tilegner sig de fornødne kompetencer.

Uddannelse til livet

34 Det er vores opfattelse, at uddannelse har flere
35 formål. Udover at uddanne eleverne til bestemte
36 funktioner i erhvervslivet, skal uddannelse
37 være med til at danne eleverne til livet. Af netop
38 denne grund er det også væsentligt, at eleverne
39 lærer at være selvudviklende og deltagende i
40 samfundet. For LH er det vigtigt, at man lære at
41 samarbejde på tværs af sociale skel, idet vi mener,
42 det er en vigtig del af at kunne begå sig i samfundet.

43 Ydermere finder vi det vitalt, at eleverne lærer at
44 være kritisk tænkende og selvstændige, så elev-
45 erne er i stand til at opveje og vurdere informationer
46 og selv tage stilling i mødet med forskelligartede
47 udfordringer. Alt dette er med til at danne stærke
48 samfundsborgere, men vi mener også, at eleverne
49 skal lære, hvordan de begår sig som myndige. Dette
50 handler blandt andet om låntagning, skat, forbruger-
51 rettigheder og om at melde flytning.

Samspil mellem samfundet og uddannelsessystemet

1 I LH mener vi, at uddannelse er en samfunds-
2 opgave, da samfundet har en stor interesse i, at
3 befolkningen er veluddannet. Af denne grund
4 er det også samfundets opgave at definere de
5 værdier, som uddannelsessystemet bør bygge
6 på, da uddannelsessystemet er med til at give dis-
7 se værdier videre til de kommende generationer.
8 Det er LH's urokkelige holdning, at det er værdier
9 som blandt andet demokrati, selvstændighed og
10 tolerance samt det at være kritisk tænkende og
11 engageret, der bør kendetegne samfundet og
12 derfor også uddannelsessystemet.

13 Det er vigtigt, at alle dele af samfundet er med til
14 at udvikle det fremtidige uddannelsessystem.
15 Derfor er det også essentielt, at blandt andet
16 staten, arbejdsmarkedets parter, eleverne,
17 lærerne og uddannelsesinstitutionerne ind-
18 drages i udviklingen og defineringen af frem-
19 tidens uddannelsessystem.

20 Staten skal sikre den nødvendige finansiering af
21 uddannelserne og de tilhørende institutioner, så
22 vi altid kan sikre et højt kvalitetsniveau på
23 uddannelserne. Vi mener derfor, at der skal in-
24 vesteres i uddannelse, så man sikrer, at ramme-
25 betingelserne for, at alle elever kan nå deres fulde
26 potentiale, er opfyldt. Dette skaber værdi både for
27 den enkelte elev og for samfundet som helhed.
28 Landsammenslutningen af Handelsskoleelever
29 mener derudover, at finansiering af vejledning
30 bør prioriteres højt, da vejledningen skal hjælpe
31 eleverne med at finde den rigtige vej for dem.
32 Dertil kommer, at vejledningen oplyser

33 om alle de forskellige uddannelses- og frem-
34 tidsmuligheder, hvilket tillader eleverne at
35 træffe uddannelsesbeslutninger på et oplyst
36 grundlag, hvormed vejledning altså også kan
37 bidrage til at imødekomme eventuelle tvivls-
38 spørgsmål og fordomme.

Uddannelse er en menneskeret

39 Det er vores opfattelse, at uddannelse er en men-
40 neskeret, hvorfor alle skal have mulighed for at
41 tage en uddannelse. Karakterkrav er derfor et
42 brud med tanken om lige adgang til uddannelse.
43 Vi vil derfor kæmpe for at karakterkravene bliver
44 fjernet, så alle igen får lige adgang til uddan-
45 nelse. I vores optik er karakterkravet med til at
46 forhindre unge i at opnå deres fulde potentiale.
47 Foruden dette bidrager det differentierede karak-
48 terkrav mellem erhvervsuddannelser og de gym-
49 nasiale uddannelser til en negativ diskurs om
50 første- og andenrangsuddannelser, hvilket er
60 skadeligt for både uddannelserne, det frie valg
61 og samfundet.

62 Derudover er det også nødvendigt at gøre det
63 klart, at økonomi ikke må blive en hindring for
64 den enkelte elev, hvorfor vi også er tilhængere
65 af statslig uddannelsesstøtte til hjemme- såvel
66 som udeboende, idet denne principielt sikrer,
67 at den enkelte elev har mulighed for at rette sit
68 fokus mod sin uddannelse uden bekymringer
69 angående indkomst og levevilkår. Af denne år-
70 sag opfatter vi det også som centralt, at SU'en er

1 til at leve af, og denne skal derfor være i stand til
2 at dække elevernes faste udgifter, herunder kost,
3 husleje og andre faste udgifter.

4 Lige adgang til uddannelse handler også om, at der
5 er plads til alle. Derfor mener Landsammenslut-
6 ningen af Handelsskoleelever, at uddannelserne
7 skal være rummelige og kunne tage hånd om alle.
8 Dette indebærer skabelsen af et uddannelsessys-
9 tem, der er rummeligt i både struktur og indhold.
10 Danmarks uddannelser skal have plads til alle
11 elever uanset dennes forudsætninger og forhold
12 som seksualitet, køn, etnicitet og religion. Dette in-
13 volverer også skabelsen af et uddannelsessystem,
14 der har plads til de elever, der har brug for mere
15 tid på baggrund af forskelligartede forhold såsom
16 kroniske sygdomme og stress samt udfordringer
17 som ordblindhed, lige så vel som de elevgrupper,
18 der har brug for yderligere udfordringer. Dette kan
19 f.eks. være gennem samarbejde med tiltag som
20 Akademiet for Talentfulde Unge, Young Enter-
21 prise eller lignende. I forlængelse af dette mener
22 LH også, at eleverne skal have mulighed for at
23 modtage sparring fra en relevant person med
24 de rette kompetencer, som de finder i egen om-
25 gangskreds eller gennem en mentorordning
26 foranlediget af uddannelsesinstitutionen. Tiltag
27 som dette vil bidrage til at skabe personlig ud-
28 vikling og danne et bedre grundlag for den unges
29 gennemførelse af uddannelsen.

30 For at sikre at alle potentielle elever har mulighed
31 for at gå på en bestemt ungdomsuddannelse i
32 nærheden af deres bopæl, ønsker LH, at samfun-
33 det yder en 60 minutters transportgaranti. Dette
34 vil i vores optik også bidrage til et mere lige og frit
35 uddannelsesvalg, hvor transport ikke formindsker
36 den unges muligheder eller afskrækker denne fra
37 at vælge en bestemt uddannelse.

38 Som en del af princippet om, at uddannelse er
39 en menneskeret, er det væsentligt, at alle har
40 mulighed for at færdiggøre deres uddannelse
41 eller mulighed for at starte forfra på en ny. Dette
42 vil kræve en højere grad af fleksibilitet i uddan-
43 nelsessystemet, således at et evt. skift af ud-
44 dannelse ikke bliver en hindring. Men det oven-
45 stående princip forudsætter ligeledes, at det er
46 reelt muligt for alle elever at færdiggøre deres
47 uddannelse, hvilket desværre ikke er tilfældet
48 i dag. LH mener, at man blandt andet vil kunne
49 sikre dette forhold ved at yde en praktikplads-
50 garanti, som arbejdsmarkedet og staten sam-
51 men skal bære ansvaret for at sikre. For de
52 elever, som det af forskellige årsager ikke lyk-
53 kes at finde en elevplads, bør der stilles en ud-
54 dannelsesgaranti til rådighed gennem lokale
55 skolepraktikcentre. Det er dog centralt, at skole-
56 praktikken foregår på en måde, der er eleverne
57 værdig, men som også er virkelighedsnær
58 og indeholder reelle læringselementer. For at
59 sikre dette mener LH, at skolepraktikcentrene
60 bør have mulighed for at udbyde produkter og
61 tjenesteydelser, som gerne må virke konkur-
62 renceforvridende, idet dette vil skabe større in-
63 citament blandt virksomhederne for at oprette
64 praktikpladser samtidig med at eleverne opnår
65 reel føling med deres fag.

Undervisning

1 Når vi i LH mener, at uddannelse skal være for
2 alle, er det ikke kun gennem adgang til uddan-
3 nelse, men også gennem undervisningen. Vi
4 mener derfor også, at den undervisning, elev-
5 erne modtager, skal kunne rumme alle. For
6 at opnå dette, skal undervisningen indeholde
7 forskellige undervisningsmetoder. Ved brug af
8 forskellige undervisningsmetoder vil eleverne
9 kunne forbedre deres evner til at være både
10 kreative, kritiske, nytænkende og nysgerrige,
11 hvilket vil gavne dem i deres senere møde med
12 arbejdsmarkedet. Det er ydermere vores hold-
13 ning, at differentierende undervisningsmetoder
14 vil bidrage til, at alle elever vil kunne finde sig til
15 rette i undervisningen.

16 Vi mener derudover, at det er af stor betydning
17 for uddannelsens kvalitet, at undervisningens
18 faglige indhold er opdateret og relevant, efter-
19 som samfundet er i konstant udvikling er det
20 nødvendigt, at undervisningsforløbene opdateres
21 løbende samt at materialer og bøger er opdaterede,
22 hvis fagets relevans skal bestå. Det er derudover
23 væsentligt for os, at eleverne har reel indflydelse
24 på undervisningen, idet de derved vil føle sig
25 inddraget og blive motiverede.

26 Som en del af undervisningen mener vi, at
27 man skal integrere aktiv læring, så eleverne får
28 mulighed for at bruge deres krop og få bevæget
29 sig i undervisningen. Derudover skal skolerne
30 udbyde valgfag, der sætter fokus på sundhed
31 og motion. Samtidig med dette skal skolerne
32 sikre, at kantinernes menuer altid indeholder
33 sunde forplejningsmuligheder.

34 For at alle elever har lige adgang til lektiehjælp,
35 mener LH, at der skal være lektiecaféer på skol-
36 erne, og at eleverne skal have mulighed for at
37 sidde på skolen og lave lektier med hjælp fra
38 faglærere. Dette kan løfte de elever, der ikke har
39 mulighed for at lave lektier derhjemme eller få
40 den fornødne hjælp i hjemmet.

41 I skabelsen af gode forhold for eleverne er
42 det essentielt, at skolernes fraværspolitik in-
43 debærer et allestedsnærværende fokus på bag-
44 grunden for elevens fravær, hvorfor man nød-
45 vendigvis må forlade det nuværende fokus på
46 procentsatser eller et givent antal lektioner. Elever
47 har forskellige fraværsårsager og kan ikke blot
48 reduceres til deres fraværprocent. Vi ønsker,
49 at tiden i uddannelsessystemet er så givtig for
50 eleverne som muligt, hvorved gode forhold bliv-
51 er en nødvendighed, og disse skabes altså bedst
52 ved at se på, hvorfor eleverne har fravær, idet
53 dette også skaber de bedste forhold for at skole
54 kan udfylde deres rolle som uddannelsesinsti-
55 tution og leve op til deres ansvar overfor deres
56 elevgruppe med hensyn til at hjælpe eleverne.
57 Vi mener selvfølgelig, at fravær fra undervis-
58 ningen er et problem, idet eleven derved mister
59 en gylden chance for at modtage undervisning,
60 men det er altså relevant at have de forskelligartede
61 fraværsårsager in mente, hvilket skolernes nu-
62 værende fraværspolitik ikke tager højde for. Det
63 er afgørende, at skolerne er villige til at indgå i
64 dialog med den enkelte elev om dennes fravær
65 frem for at true eleven med advarsel, status
66 som studieinaktiv og medfølgende fratagelse
67 af uddannelsesstøtte og lignende. Dette vil også

1 øge trygheden og trivslen på skolen, og en
2 elev, der trives og er tryk i sine omgivelser,
3 har nemmere ved at lære. fraværsårsager in
4 mente, hvilket skolernes nuværende fravær-
5 spolitik ikke tager højde for. Det er afgørende,
6 at skolerne er villige til at indgå i dialog med
7 den enkelte elev om dennes fravær frem for at
8 true eleven med advarsel, status som studie-
9 inaktiv og medfølgende fratagelse af uddan-
10 nelsesstøtte og lignende. Dette vil også øge
11 trygheden og trivslen på skolen, og en elev,
12 der trives og er tryk i sine omgivelser, har
13 nemmere ved at lære.

14 Den undervisning, eleverne modtager, skal
15 være opdateret og relevant, fordi de derved
16 vil modtage viden, som de kan tage med sig
17 videre i livet. Denne viden bør strække sig
18 udover de krav, der er fastsat i pensum og
19 forventes til eksamen. Skolernes nuværen-
20 de undervisningsforløb har for stort fokus på
21 eksamen, hvilket går ud over læringen, da
22 man derved primært fokuserer på, hvad man
23 vil kunne blive spurgt om til eksamen. Dette
24 påvirker læringen negativt, fordi der derved
25 ikke er tid eller plads til, at eleverne kan stille
26 undersøgende og reflekterende spørgsmål, der
27 sikrer den reelle læring. Vi er tilhængere af, at
28 fagene afsluttes med en eksamen, men læringens
29 primære mål må aldrig blive eksamens-

30 forberedelse, hvorfor vi også mener, at ek-
31 samenskarakterer skal tillægges mindre værdi
32 i forbindelse med eksempelvis afgangsbøger,
33 fordi det er væsentligt, at vurderingen ikke
34 udelukkende beror på et øjebliksbillede fra
35 eksamensdagen men også har baggrund i en
36 udtalelse om den enkelte elev med fokus på
37 dennes udvikling.

38 Det er vores klare opfattelse, at karakterer ikke
39 blot fylder for meget på afgangsbrevet men
40 gennem hele elevens tid i uddannelsessystemet.
41 Mange elever oplever, at den eneste feedback, de
42 får på deres afleveringer, består af en karakter.
43 For os at se er det essentielt, at karakterer aldrig
44 står alene, og at man generelt får større fokus
45 på løbende, formativ evaluering, både mundtligt
46 og skriftligt, så eleven aldrig er i tvivl om, hvilke
47 fokusområder denne har i forhold til at forbedre
48 sin faglighed. Såfremt eleven modtager formativ
49 evaluering og løbende feedback er det vores
50 holdning, at man godt kan bruge karakterer
51 som en del af evalueringen, men disse må aldrig
52 være den eneste måde, hvorpå elever bedømmes
53 for deres arbejde. I forbindelse med dette mener
54 vi også, at elevens faglige progression gennem
55 uddannelsen bør vægte højere end den afslut-
56 tende eksamen, således at belønningen for det
57 daglige skolearbejde forøges, og eleven vurderes
58 mere reelt hvad angår dennes niveau.

Uddannelsesinstitutioner

1 Uddannelsesinstitutionernes rolle i uddannelses-
2 systemet er central, og det er her, rammerne for
3 elevernes læring skabes. Det er på uddannelse-
4 sinstitutionerne, at eleverne har deres daglige
5 gang og dannes til både videreuddannelse og
6 et møde med arbejdsmarkedet, men det er også
7 her, at eleverne opnår en almen dannelse, som
8 danner grundlag for deres videre interaktion
9 med samfundet. Vi mener derfor også, at elev-
10 ernes inddragelse og medbestemmelse bør være
11 en selvfølge med henblik på udformningen af
12 disse rammer. Gennem elevernes medbestem-
13 melse på uddannelsesinstitutionerne kan vi
14 skabe større tilfredshed og motivation blandt
15 eleverne. Ydermere vil man derigennem også
16 opleve, at uddannelsens kvalitet vil øges, og det
17 er netop derfor, at elevdemokratiet aldrig må
18 blive sat i anden række.

19 Hvad videre angår elevernes trivsel er det afgøren-
20 de, at eleverne ikke blot benyttes som passive
21 respondenter af elevtrivselsundersøgelser, men
22 også indgår aktivt i det strategiske arbejde blandt
23 skolens lærere og ledelse i et sparrende og rele-
24 vant samarbejde, der skal forbedre elevtrivslen.

25 I forbindelse med udformningen af skolens
26 rammer, tillægger vi det også stor værdi, at
27 elevrådene har reel indflydelse over deres skoler,
28 hvorfor vi også mener, at elevrådene fortsat skal
29 være lovfæstede. Dertil kommer væsentligheden
30 af, at elevrådet altid er sikrede et økonomisk og
31 facilitetsmæssigt fundament, der gør det muligt
32 for elevrådet at udøve sit virke.

33 Elevrådet bør endvidere have indflydelse på in-
34 stitutionen samt mulighed for at påvirke de for-
35 hold, der influerer elevernes hverdag, herunder
36 blandt andet undervisningen. Det er af over-
37 ordentligt stor betydning, at eleverne altid har
38 mulighed for at deltage i det demokratiske ar-
39 bejde på skolen, eftersom uddannelsesinstitu-
40 tionerne udgør en gylden mulighed for at skabe
41 elevernes første møde med demokratiet, hvorved
42 elevernes demokratiske dannelse udbygges.

43 LH mener videre også, at disse muligheder for
44 at deltage i demokratiet på skolen nødvendigvis
45 også placerer et vist ansvar for at engagere sig
46 hos eleverne, der ligeledes bør tilkendes pladser
47 i skolernes bestyrelser, hvor eleverne bør anses
48 som en ligeværdig medspiller i forbindelse med
49 udformningen af skolens rammer. Det er vigtigt
50 for os, at eleverne er fuldbyrdiske medlemmer af
51 skolebestyrelsen, hvor vi gerne ser et internt fler-
52 tal frem for det nuværende eksterne flertal, med
53 minimum 25% af de stemmeberettigede pladser
54 tilhørende elever. Dette ønsker vi for at sikre, at
55 bestyrelsen handler i overensstemmelse med
56 skolens interesser samt at eleverne bliver hørt i
57 alle spørgsmål, der omhandler skolens udvikling
58 og dermed øver indflydelse på deres hverdag.

Studiemiljø og skolens rolle

1 Skolerne bør altid sørge for at sikre, at både
2 elever og lærere inddrages i udviklingen af
3 skolen, herunder især studiemiljøet, hvor det
4 er elementært, at skolen skaber de rammer,
5 der er nødvendige med hensyn til at skabe et
6 studiemiljø, der tilgodeser både elever og lærere,
7 og som sikrer, at alle elever har mulighed for at nå
8 deres fulde potentiale. En måde, hvorpå skolerne
9 kan hjælpe eleverne med at udfordre dem selv
10 og dermed opnå deres fulde potentiale er ved at
11 opfordre dem og give dem mulighed for at indgå
12 og deltage aktivt i det frivillige foreningsliv.

13 Endvidere er det centralt, at uddannelses-
14 institutionerne sikrer et godt miljø på skolerne,
15 hvor elevernes undervisningsmiljø er i højsædet.
16 Man vurderer undervisningsmiljøet på baggrund
17 af 3 forhold: Fysisk, psykisk og æstetisk under-
18 visningsmiljø. Vurderingen af dette kan naturlig-
19 vis differentiere fra sted til sted og for den enkelte
20 elev, men LH mener stadig, at der bør være nogle
21 lovmæssige minimumskrav, der definerer, hvad
22 et godt undervisningsmiljø er. Hvad angår dette
23 er det ydermere relevant at slå fast, at disse
24 ikke må anses som et slutmål, der skal opnås,
25 men at uddannelsesinstitutionerne derimod
26 bør stræbe efter stadige forbedringer af under-
27 visningsmiljøet. Retten til et godt undervisnings-
28 miljø bør ligesom elevernes ubestridelige ret til
29 indflydelse stadfæstes ved lov, idet det er elever,
30 der som de daglige brugere af skolens faciliteter,
31 ved, hvilke behov uddannelsesinstitutionen skal
32 kunne imødekomme.

33 Der er både i dag såvel som i fremtiden behov for,
34 at uddannelsesinstitutionen har ressourcer og
35 kapacitet til at agere ud over den undervisning,
36 det pålægges institutionen at gennemføre.

37 Fremtidens uddannelsesinstitutioner skal kunne
38 tilbyde eleverne uformelle uddannelses tilbud,
39 sociale aktiviteter og muligheden for at bruge
40 skolen som opholdssted. LH er store fortalere af
41 døgnåbne skoler, hvor eleverne har mulighed for
42 at tilgå og benytte skolens faciliteter 24/7. Det vil
43 derudover også være i elevernes interesse, at alle
44 handelsskoler har tilknyttede biblioteker med
45 dertilhørende bibliotekarer, der kan bistå elev-
46 erne i forbindelse med eksempelvis større op-
47 gaver eller generel informationssøgning. Disse
48 forhold vil kunne bidrage yderligere til den lige
49 adgang til uddannelse.

50 Derudover bør et andet vigtigt fokusområde
51 for uddannelsesinstitutionen være sundheden
52 blandt eleverne. Dette vedrører naturligvis den
53 fysiske sundhed, men også den mentale sundhed,
54 og det er vores opfattelse, at en af institution-
55 ens fremmeste opgaver er at bistå elevernes
56 mentale sundhed. Dette kan blandt andet ske ved
57 at institutionen bistår udviklingen af et godt
58 psykisk undervisningsmiljø, og derudover stiller
59 mentale sundhedstilbud til rådighed for eleverne,
60 såsom fri adgang til psykologhjælp og coaching til
61 afhjælpning eksamensangst og ikke mindst imøde-
62 kommende studievejledere, der indbyder eleverne
63 til at samtale om deres problemer og udfordringer.

64 Alle disse forhold forudsætter naturligvis, at
65 Danmark har et velfinansieret uddannelses-
66 system, hvor skolernes midler prioriteres i over-
67 ensstemmelse med elever og læreres interesser.
68 Derfor er LH også tilhængere af, at landets
69 handelsskoler er statsligt selvejende institutioner,
70 hvis formål ikke er profitbetonede, medmindre
71 dette er med henblik på at skabe forbedringer
72 for eleverne.

Uddannelse som centrum for lokalt ungemiljø

1 Den gængse opfattelse af uddannelse har igen-
2 nem længere tid været meget snæver med basis
3 i et princip om, at man udelukkende kommer på
4 en uddannelsesinstitution for at modtage under-
5 visning. I LH ser vi gerne uddannelse opfattet i
6 bredere forstand, da uddannelse sker i det miljø,
7 man befinder sig i. Dette sker ud fra en betragtning
8 om, at der foregår meget læring uden undervisning
9 og meget undervisning uden læring, hvorfor vi
10 gerne ser uddannelse som centrum for et lokalt
11 ungemiljø, hvor den enkelte har mulighed for at
12 udfolde sig og være del af et trygt miljø, der kan
13 danne ramme for, at den unge kan opnå sit fulde
14 potentiale. Vi anser det derfor som værende en
15 vigtig opgave for både kommuner og regioner
16 at opretholde ungemiljøernes eksistens. Denne
17 indsats kan med fordel ske gennem ungdoms-
18 skoler, uddannelsesinstitutionerne, frivillige

19 foreninger og selvfølgelig de unge selv.
20 Sunde ungemiljøer bliver vigtigere og vigtigere
21 i takt med at unge i større grad er afhængige af
22 at flytte sig geografisk i forbindelse med enten
23 gennemførelse af deres nuværende uddannel-
24 sestrin eller påbegyndelsen af et nyt. Et eksem-
25 pel på dette er EMMA-kriterierne, hvor igennem
26 unge i nogle tilfælde tvinges til at flytte, såfremt
27 de ønsker at gennemføre deres uddannelse,
28 hvilket udelukkende understreger vigtigheden af
29 ungemiljøer, der kan gøre denne omstilling let-
30 tere at bære. Det er derfor vores holdning, at kom-
31 munerne bærer ansvaret for at støtte de unges

32 eksempelvis frivillige foreninger, fritidstilbud,
33 udbydelse af studiecaféer og generel inddragelse
34 ILH betragter vi også betalelige botilbud til unge som
35 en del af et godt ungemiljø, og i forbindelse med dette
36 mener vi også, at alle unge skal have mulighed for
37 at bo ude, hvad enten de modtager udeboende SU
38 eller elevløn. Vi mener på det stærkeste, at SU'ens
39 formål er at være en støtteordning, der skal give
40 unge mulighed for at fokusere på deres uddan-
41 nelse uden at skulle koncentrere sig om at tjene til
42 betaling af husleje også, og dette er også årsagen
43 til, at vi er imod 20/20-reglen, ligesom vi videre
44 mener, at SU'en bør befinde sig på et niveau, der er
45 tilstrækkeligt til at dække transport, husleje, kost
46 og andre faste udgifter.

47 I samtiden ser vi stigende priser på transport,
48 samtidig med at priserne er ulige for elever og
49 studerende, hvilket er en af grundene til at LH
50 mener, der skal være bedre tilbud hvad angår
51 transport for elever og studerende uden hensyn
52 til disses alder og uddannelse.

53 Landsammenslutningen af Handelsskoleelever
54 er dog bekymrede over det stagnerende udbud
55 af ungdomsboliger, som kombineret med en
56 fortsat stigende efterspørgsel, resulterer i et øget
57 prisniveau, lange ventelister og et skævt leje-
58 marked, hvor den unge risikerer at blive snydt, og
59 hvor det udelukkende er de mest velstillede unge,
60 der har reel mulighed for at anskaffe en bolig.

Tillægsprogram

Studiemiljø og skolens rolle

1 En vigtig del af erhvervsuddannelserne er den
2 tid, eleverne bruger i praktik. Her skal den teor-
3 etiske viden omsættes til praksis, og man intro-
4 duceres for arbejdsmarkedet. Desværre ser vi i
5 dag, at der ikke er nok praktikpladser og derfor
6 må flere afbryde deres uddannelse. Manglen
7 på praktikpladser er fuldstændig uacceptabel.
8 Vi mener i LH, at praktikpladserne skal skaffes
9 ved hjælp af både pisk og gulerod. Incitamentet,
10 guleroden, skabes gennem koblingen af elever med
11 højt fagligt niveau og økonomiske tilskyndelser.
12 Hvis dette skulle vise sig ikke at være tilstræk-
13 keligt, bør man anvende pisk i form af lovmæssige
14 tiltag, der skal sikre, at alle brancher opretter det
15 fornødne antal praktikpladser.

16 Det er selvindlysende, at alle skal sikres retten
17 til at gennemføre deres uddannelse, men så
18 længe manglen på praktikpladser fortsætter, bør
19 samfundet sikre alternative tilbud, der sikrer, at
20 eleverne kan gennemføre deres uddannelse. For
21 LH er skolepraktikcentrene her et oplagt alter-
22 nativ, i fald denne modtager den nødvendige
23 finansiering og evner midlertidigt at erstatte
24 den traditionelle praktik. Det er således centralt,
25 at skolepraktikcentrene har ordentlige faciliteter
26 og de rette værktøjer til at skabe en virke-
27 lighedsnær undervisning, og ikke som et fiktivt
28 og virkelighedsfjernt univers. Det er ydermere
29 vigtigt, at skolepraktikcentrene tegner over-
30 enskomst, og at eleverne i skolepraktikcentrene
31 således får styrket deres rettigheder.

32 I forlængelse heraf er det relevant at slå fast, at en
33 uddannelsesgaranti, som blot garanterer eleven
34 en uddannelse, og ikke den rette eller af eleven
35 ønskede uddannelse, er uacceptabel. En sådan
36 uddannelsesgaranti er utilstrækkelig og tvinger
37 eleven væk fra sit uddannelsesmål. Dette er med-
38 virkende til LH's opfattelse af, at samfundet bør
39 yde eleverne en praktikpladsgaranti, så eleven
40 ikke tvinges til at skifte uddannelse midt i et
41 allerede påbegyndt uddannelsesforløb.

Taxameter

42 I forlængelse heraf er det relevant at slå fast, at en
43 uddannelsesgaranti, som blot garanterer eleven
44 en uddannelse, og ikke den rette eller af eleven
45 ønskede uddannelse, er uacceptabel. En sådan
46 uddannelsesgaranti er utilstrækkelig og tvinger
47 eleven væk fra sit uddannelsesmål. Dette er med-
48 virkende til LH's opfattelse af, at samfundet bør
49 yde eleverne en praktikpladsgaranti, så eleven
50 ikke tvinges til at skifte uddannelse midt i et al-
51 lerede påbegyndt uddannelsesforløb. I LH mener
52 vi, at det sociale taxameter har været et væsent-
53 ligt skridt i retning mod at løfte det faglige niveau
54 på tværs af uddannelsesinstitutionerne, idet dette
55 taxameter yder ekstra støtte til de skoler, der har
56 elever med behov for ekstra hjælp. Vi er dog ikke
57 overbeviste om, at fordelingen af det sociale taxa-
58 meter fungerer efter hensigten, idet vi mener, at
59 det sociale taxameter skal udløses allerede ved
60 skolens første frafaldstruede elev, fordi enhver
61 frafaldstruet elev bør udløse det sociale taxa-
62 meter, hvilket ikke er tilfældet i dag.

1 I LH oplever vi et presserende behov for at
2 forenkle taxametersystemet, så det bliver mere
3 gennemskueligt for skolerne. Vi er af den opfat-
4 telse, at et holdtaxameter kan være med til at
5 løse nogle af de problemer, vi i dag oplever med
6 meget store klasser på skolerne, fordi skolerne
7 således ikke længere vil skulle tænke økonomi
8 ind i klassestørrelserne. Holdtaxameteret må
9 dog ikke stå alene, fordi skolerne derved vil have
10 et økonomisk incitament til at lave meget små
11 klasser, der også kan hæmme elevernes ind-
12 læring og sociale fællesskab. Vi mener derfor
13 ikke, at vi har den gyldne løsning hvad angår
14 sammensætningen af fremtidens taxameter-
15 system, men vi er åbne over for debatten om
16 et nyt system og vil indsamle information fra
17 andre interessenter. LH ser dog gerne, at et nyt
18 taxametersystem som minimum indeholder
19 både et holdtaxameter, et socialt taxameter og
20 et individuelt taxameter.

Skolebestyrelser

21 Det er et tilbagevendende problem, at både sko-
22 lens lærere såvel som dennes elever er voldsomt
23 underrepræsenterede i skolebestyrelserne på
24 landets handelsskoler, og at der i disse er inde-
25 holdt et eksternt flertal, der således kan diktere
26 over skolerne, idet skolebestyrelserne har me-
27 get magt over skolerne. Det er problematisk, når
28 skolerne styres af en gruppe af repræsentanter,
29 der ikke har deres daglige gang på skolen, og
30 således ikke nødvendigvis har tilstrækkelige
31 kompetencer til at styre skolen. Både lærere og
32 elever bærer ekspertisen på den enkelte skole
33 og bør som sådan ikke udgøre blot en lille del
34 af skolens ledelse. Problemet bliver endnu mere
35 tydeligt ved campusskoler, hvor blot 2 elever
36 skal repræsentere flere tusinde elever, da dette
37 kræver enormt meget arbejde fra eleverne, hvis
38 denne repræsentation skal lykkes.

39 LH mener derfor, at bestyrelsessammensætning-
40 gen ændres, og uddannelsesinstitutionen skal
41 skabe rammerne for, at eleverne repræsenteres
42 forsvarligt. Derudover er det vigtigt, at skole-
43 bestyrelsens interne processer er gennemskuelige
44 og åbne, så eleverne har mulighed for at koor-
45 dinere deres indsats. Vi mener også, at skole-
46 bestyrelserne skal bestå af mindst 25% elev-
47 repræsentanter og have et internt flertal.

Forslag om lektiefri handelsskoler

48 Strukturen på mange handelsskoler er sådan,
49 at eleverne får lektier for, som de skal lave der-
50 hjemme og efterfølgende gennemgå på klassen.
51 Dette, mener vi, skaber en ulighed, da det betyder,
52 at eleverne har forskellige forudsætninger for at
53 løse disse opgaver, idet elever, der kommer fra
54 ressourcestærke hjem, har bedre muligheder for
55 at få hjælp til lektierne, end elever fra ressource-
56 svage hjem, hvormed de også har bedre mulig-
57 heder for at følge med i undervisningen. Derfor
58 mener vi, at handelsskolerne skal være lektiefri.

59 LH mener, at der gennem en ændring af handels-
60 skolernes nuværende struktur, skal sikres lektie-
61 fri skoler. Det er vigtigt, at læringen ikke foregår
62 derhjemme, men derimod i undervisningen på
63 handelsskolen. Når eleven tager lektier med
64 hjem, mister denne muligheden for at spørge
65 om hjælp og modtage støtte fra fagprofessionelle.
66 Derudover vil både de fagligt stærke og svage
67 elever opleve et løft, når de laver opgaver sam-
68 men, og det vil give yderligere kvalitet i under-
69 visningen, at de stærke elever får lov til at for-
70 midle deres viden til de svagere elever.

1 Kort sagt vil lektiefri handelsskoler bidrage til at
2 løfte alle eleverne på skolen fagligt, og sørge for
3 at eleven modtager overkommelige udfordringer,
4 som øger elevens faglige niveau.

5 Vi ser lektier som håbløst forældede, og når vi
6 siger, at undervisningen skal være opdateret og
7 relevant, medfører dette altså også, at vi ikke
8 længere ønsker at benytte os af denne lærings-
9 metode. Lektier modarbejder elevernes mulig-
10 heder for at være innovative, kritiske og glade
11 samtidig med, at disse kan sætte en stopper for
12 elevens motivation og trivsel samt deres lyst til
13 at efterspørge og opsøge ny viden.

14 De hidtil udførte forsøg med lektiefri skoler har på-
15 vist, at trivsel netop forbedres og uddannelses-
16 niveauet højnes, når eleverne løser de dem af
17 læreren pålagte opgaver på skolen i stedet for
18 i hjemmet. Desuden har undersøgelser vist, at
19 eleverne præsterer bedre fagligt, hvis de har
20 mulighed for at bruge fritiden på at pleje deres
21 egne interesser frem for at lave lektier.

Optagelseskriterier til videre uddannelse

22 LH anerkender behovet for gennemførelse af
23 relevante fag på specifikke niveauer. Alligevel
24 mener vi ikke, at tal alene skal afgøre den en-
25 kelte elevs mulighed for videreuddannelser, og
26 ønsker derfor at støtte kvote 2 som alternativ til
27 almindelig optagelse, hvor eventuel erhvervs-
28 erfaring, frivilligt arbejde og ekstra udfordrende
29 tilbud mv. kan indgå i bedømmelsen. LH ser
30 derfor gerne, at optagelsesfordelingen ændres,
31 således at flere elever optages på kvote 2 end
32 tilfældet er lige nu.

32 For os at se er kvote 2 et skridt i den rigtige ret-
33 ning mod at skabe et godt optagelsessystem, da
34 dette i højere grad vurderer eleven som helhed
35 frem for på et øjebliksbilledet ved eksamen. Vi
36 ser dog stadig udfordringer ved kvote 2, der i høj
37 grad tilgodeser børn fra ressourcestærke hjem.
38 Kvote 2 er derfor ikke perfekt i vores øjne, og vi
39 ser derfor også gerne en generel udvidelse af
40 optagelsesformerne.

Campuskoler

41 Et flertal af landets handelsskoler er campus-
42 skoler, forstået som en institution, der udbyder
43 flere uddannelser, som en institution med flere
44 forskellige adresser eller som en kombination
45 heraf. LH ser både fordele og ulemper i denne
46 institutionsform, og disse behandles herunder.

47 Blandt institutionsformens fordele er de forbed-
48 rede muligheder for at skabe et bredt udvalg af
49 valgfag, mens en større elevgruppe alt andet lige
50 også skaber en bredere elevgruppe, hvormed den
51 sociale trivsel på skolerne kan øges, fordi der vil
52 være større sandsynlighed for, at eleverne kan
53 finde andre personer, de personlighedsmæssigt
54 svinger med.

55 Desværre er det ikke altid, at campuskoler fungerer
56 optimalt, og der er altså også ulemper forbundet
57 med denne institutionsform, deriblandt det cam-
58 pusskolens demokratiske underskud, idet elev-
59 erne repræsenteres dårligt i skolebestyrelserne, og
60 elevdemokratiet svækkes i kraft af den forøgede
61 afstand mellem elev og ledelse. Dertil kommer,
62 at elevernes repræsentanter i skolebestyrelserne
63 skal repræsentere endnu flere elever, kan disse
64 også risikere at skulle repræsentere elever fra ud-
65 dannelser, hvorom deres viden er begrænset, eller
66 afdelinger, de ikke går på.

1 Ydermere findes der elever, der trives bedst på
2 mindre gymnasier, ligesom der findes elever, der
3 trives bedst på større, og disse tilgodeses ikke
4 nødvendigvis på campuskoler. Dette er især et
5 problem i de tilfælde, hvor elever i området ikke
6 har mulighed for at søge ind på andre skoler.

7 LH mener på det stærkeste, at campuskoler
8 kun bør dannes i det tilfælde, at denne struktur
9 giver bedre forhold og muligheder for eleverne,
10 idet vi ofte oplever, at baggrunden for dannelsen
11 af campuskolen er økonomisk, og institutions-
12 formen derved antages i et forsøg på at spare
13 penge frem for at forbedre elevernes forhold.

14 Mange af de i dette tillægsprogram nævnte forde-
15 le ved campuskoler kan i øvrigt opnås ved hjælp
16 af andre initiativer, såsom samarbejde mellem
17 uddannelsesinstitutioner samt ved at skolerne
18 deler faciliteter som bygninger eller kantine.

Vejledning

19 Med baggrund i et ønske om, at alle unge opnår
20 det resultat, de ønsker, med deres uddannelse,
21 mener LH, at elevernes uddannelsesvejledning
22 skal opprioriteres. Den vejledning, eleverne til-
23 bydes, skal differentieres for hver enkelt elev,
24 og LH mener derfor også, at der skal oprettes en
25 egentligt vejlederuddannelse, der sikrer, at alle
26 vejledere har den fornødne viden med henblik
27 på at sikre den uddannelsessøgende en kompe-
28 tent vejledning, der tager udgangspunkt i dennes
29 ønsker og behov. Landsammenslutningen af
30 Handelsskoleelever mener, at vejledningen i
31 folkeskolen som minimum skal indeholde en
32 individuel samtale, men vi ser også gerne, at der
33 som en del af vejledningen tilbydes introduktion
34 til uddannelser gennem f.eks. brobygning.

32 Vejledningen må aldrig nedprioriteres, idet
33 denne er central i forbindelse med sikringen
34 af, at alle elever kan træffe et kompetent og
35 kvalificeret uddannelsesvalg, idet en forud-
36 sætning herfor er, at eleverne er bekendte med
37 de tilgængelige muligheder. I forbindelse med
38 sikringen af en fagligt velkvalificeret vejled-
39 ning mener vi også, at alle folkeskolelærere
40 skal gennemføre grundlæggende kurser i ung-
41 domsuddannelse og vejledning.

Internationalisering

42 Som en del af det fremtidige uddannelses-
43 system bør det sikres, at alle elever tilbydes mu-
44 ligheden for at opholde sig i udlandet i en længe-
45 re periode, da vi i LH ser, at dette vil medvirke til
46 at danne eleven, idet dennes kendskab til frem-
47 mede kulturer øges, hvormed den mellemfolke-
48 lige forståelse ligeledes fremmes. Vi ønsker, at
49 den stigende globalisering og international-
50 isering, der i øjeblikket finder i sted både på
51 arbejdsmarkedet og i privatlivet, også overføres
52 til og integreres i uddannelsessystemet, og elever-
53 ne som et led heri tilbydes muligheden for at
54 tage dele eller hele sin uddannelse i et andet
55 land. Ydermere bør der også udbydes sproglige
56 og kulturelle tilbud på ungdomsuddannelserne,
57 hvorigennem eleverne får mulighed for at lære
58 om andre kulturer end den danske.